СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 45. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 23. лютого, 1929. VOL. XXXVII. No. 45 Jersey City. N. J., Saturday, February 22, 1929. THREE CENTS.

ГУВЕР ОБГОВОРЮЄ З КУЛИДЖОМ ДЕРЖАВНІ СПРАВИ

ВИРІШИЛИ СПРАВУ СКЛИКАННЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ, ЯКА ВІДБУДЕТЬСЯ В ПОЛОВИНІ КВІТНЯ.

ВАШИНҐТОН, 21. лютого. — Вибраний президент Гувер відвідав сейчас по повороті з Флориди президента Кулиджа і відбув з ним довшу конференцію. Хоч Гувер не подав пресі інформацій щодо цього, про що була мова, але можна догадуватися, що обговорювано справу скликання надзвичайної сесії 71 Конґресу.

Така сесія буде скликана 8 або 15 квітня б. р. В тій справі порозумівся вже Гувер з републиканськими лідерами і обговорив програму сесії. Буде вона призначена справі допомоги фармерам і ревізії цлової тарифи.

БЕРД ВІДКРИВ НОВІ ЗЕМЛІ.

АЛЕ АЖ ПІД ПОЛУДНЕВИМ БІГУНОМ. НАЗВАВ ЇХ ІМЕНЕМ СВОЄЇ ЖІНКИ.

МАЛА АМЕРИКА, Антарктика, 21. лютого. — Підчас послідних летів літаком відкрив полярний дослідник Берд невисліджені досі землі, які обняв в посідание від імени Злучених Держав. Край той назвав він „Край Марії Берд".

Нововідкрита земля довга на яких 40,000 миль. Покрита вона високими горами. Ніхто з дотеперішніх полярних дослідників не заходив так далеко, а найдальше зайшов Амундсен.

28 ҐОВЕРНОРІВ НА ПАРАДІ.

СТІЛЬКИ ВЖЕ ЗГОЛОСИЛО СВОЮ УЧАСТЬ В ІНАВҐУРАЦІЇ ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН, 20. лютого. — Досі зголосилося 28 ґоверноpів стейтів до участи в інавґураційній параді, яка відбудеться 4 марта з приводу інсталяції Гувера президентом.

ХОЧЕ МАТИ КУЛИДЖА РЕДАКТОРОМ.

ОФЕРУЄ ЙОМУ РІЧНУ ПЛАТНЮ В СУМІ $75,000.

ДЕНВЕР, Колорадо, 21. лютого. — Фридрих Дж. Бонфилс, видавець і власник часопису „Ди Денвер Пост", вислав до президента Кулиджа телеґраму, оферуючи йому місце редактора згаданої ґазети з річною платнею $75,000.

Кулидж мав би стати редактором по скінченню президентури і перенестися до Колорадо.

СПЕКУЛЯНТИ ЗАЖУРИЛИСЬ.

БО БІРЖА БУДЕ ТРИ ДНІ ЗАМКНЕНА.

НЮ ЙОРК, 21. лютого. — Нюйорська біржа буде замкнена в пятницю з приводу свята уродин Вашинґтона, рівнож буде замкнена в суботу і цілком природно, що і в неділю. Це вже забогато для біржевих спекулянтів і вони дуже нераді з того.

ВІДБУДОВУЮТЬ НІКАРАҐВУ.

ПРЕЗИДЕНТ МОНКАДА НАЗНАЧИВ ДО ЦЬОГО СПЕЦІЯЛЬНУ КОМІСІЮ.

МАНАҐВА, Нікараґва, 21. лютого. — Американські маринарі і уряд працюють тепер над тим, як покрити ті шкоди, що їх поніс нарід підчас революційних розрухів. Президент Монкада заіменував пацифікаційну комісію, яка має виготовити плян відбудови краю і дати змогу вернути до краю тим горожанам, котрі були змушені покидати край.

САНДІНО ДАЛІ БОРЕТЬСЯ.

РАНЕНО КОМАНДАНТА АМЕРИКАНСЬКОЇ МАРИНАРКИ.

МАНАҐВА, 21. лютого. — Коли уряд пацифікує, Сандіно продовжує далі боротьбу. Урядово подають, що Сандіно має біля себе 2,000 жовнірів.

Сьогодня прийшло до сутичок між Народною Ґвардією і революціонерами. Ранено легко команданта відділу американських маринарів.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

ПЯТЬОХ ЗАБИТИХ, А 154 РАЕНИХ.

ПІОРІЯ, Ілінойс, 21. лютого. — Зелізничий тор попсувався, а наслідок того був такий, що виколіївся поїзд, який віз около 750 майнерів до роботи. Пятьох майнерів згинуло на місці, а 154 відвезено до шпиталю, або забрано до поблизьких домів.

Катастрофа сталася на очах жінок і дітей, що мешкали довкола залізничого тору, а котрих батьки були в ваґонах. Всі вони поприбігали до ваґонів, а їх плач і лямент додали ще більше траґізму.

ВАЛЬСКА ПРОМОВЦЕМ.

ВИСТУПАЄ В ОБОРОНІ ЖІНОЧИХ ПРАВ.

ОЛБАНІ, 21. лютого. — Ганна Вальска, польська співачка і жінка відомого міліонера Мек Кормика, виступала вчора в своїм імені і в імені Нюйорського Товариства Голосуючих Жінок перед стейтовим Сенатським Юридичним Комітетом і говорила три години в справі оборони жіночих прав.

Вальська обстоювала право жінки на свою власну хату. Справа та звязана з тим, що Вальска перевезла недавно з Парижа дорогоцінности, що вартують грубі міліони долярів. Цлові урядники забрали ті дорогоцінности і казали їй заплатити грубе цло. Вальска заявила, що вона американська горожанка і везе ті дорогоцінности зі свого дому в Парижі. Власти заявили, що її дім там, де її чоловіка, себто в Шикаґо, а не в Парижі. Тепер Вальска добивається права, щоби жінка могла мати свою власну хату, коли і де захоче.

ЗАЛІЗНИЦІ ПОЧИНАЮТЬ ПРАЦЮВАТИ.

Залізничий рух, який через кілька днів був спаралізований по всій Польщі, тепер почав потрохи відновлюватися. Рух поїздів у районі Кракова вже розпочався. Наннято тисячі робітників, щоби розчищувати залізничі тори на ріжних залізничих лініях.

НАСТУП ПРОТИ СЕЛЬРОБА.

Кріваві випадки в селі Батятичах, які закінчилися смертю 4 українських селян і арештуванням 28 инших селян, поружили сильно публичну опінію в цілому краю. Великий крик піднесла вшехпольська преса, яка з місця домагається ліквідації. Сельробу, приписуючи йому вину за те все, що сталося в Батятичах. Головно виступають проти посла Хама, вважаючи, що він найбільше причинився посольськими вічами до підбурення населення.

Такий оборот справи є лише в Польщі можливий.

РІДКИЙ ЮВИЛЕЙ.

Преса у Цюріху пригадує, що там дожила до 100 року життя Матильда Везендонк, яка мала натхнути Ваґнера до „Трістана та Ізольди". Ваґнер заявив сам про це в листі до неї: „Дякую Вам з глибини всієї душі та на віки вічні за те, що міг створити Трістана".

АЛЬМАНАХ У ЧЕСТЬ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ.

З нагоди 40-літньої письменницької праці Ольги Кобилянської вийшов заходом українських товариств у Чернівцях альманах у її честь. Книга замісць проектованих 9 аркушів друку має 20 арк. і складеться з великої низки статтей, розвідок, споминів, літературних творів і привітів, присланих на ювилей письменниці з усіх кінців українських земель і з чужини. Продається він у Чернівцях, у книгоспілці Ю. Гливка, вул. Петровича 4, або в самої письменниці вул. Е. Поповіч 24 anna 250 левів, які можна пересилати на адресу „Банка де Кредіт" вул. Петровича 2. Чистий дохід з альманаха призначений на відновлення хати письменниці.

„УКРАЇНСЬКІ ЛИПОВАНИ".

В румунському парляменті велася недавно дискусія про Буковину. При тій нагоді показали правлячі тепер Румунією царaністи своє правдиве відношення до національних меншин, зокрема до Українців. Дискусія йшла про те, що бувший авересканський міністер Буковини мав підчас виборів обіцяти Українцям університет. Це уважають теперішні можновладці Румунії таким злочином супроти румунської нації, що цараністичні бесідники ввесь час дискусії вказували на цей факт як на документ злочинної політики авересканців. Посол Шейкару, головний редактор „Курентул", який увійшов до парляменту як заступник преси і репрезентує там публичну опінію, здобувся на такий досадний виказ в тій справі: „Що авересканці лучилися при виборах з Українцями, зрозуміле, бо ці мають на Буковині значіння, але щодо університету для Українців, то гарно виглядало би, колиб липован покинув свої сіти й не ловив риби, а йшов на університет студіювати Канта".

НЕЩАСЛИВА ПРИГОДА ПРИ ЗАБАВІ.

В місті Бентлівіл, Па., бавилися дітваки в Індіянів. При тій забаві хлопці стріляли до себе патичками. Один 13-літній хлопець стрілив так нещасливо, що острий патичок попав в око 9-літного сина секретаря 109 відділу У. Н. Союза, Михайла Твардоня. Переляканий батько вхопив хлопчину на автомобіль і завіз до лікаря, а сей велів відставити його до шпиталю. Там зробили йому операцію і мусіли виняти око. Оттакі то сумні наслідки нерозважної дитячої забави. Читачі „Свободи" повинні прочитати сю новинку своїм дітям і дати їм відповідну осторогу.

В РУМУНІЇ НЕ ВІЛЬНО ДОМАГАТИСЯ АМНЕСТІЇ.

Помимо цього, що націонал-цараністичний уряд заповідав у своїй програмі далеко йдучу політичну амнестію, до здійснення її він ніяк не забирається. Нічого не помагали протестаційні резолюції і телеґрами, котрі що дня приходили до нього в цій справі. Уряд завзято мовчав. Щойно тепер здобувся на відповідь і то цікавого рода.

В Кишиневі відбулися перед кількома днями збори комітету для здобуття загальної амнестії, які домагалися амнестії для політичних вязнів. У відповідь на ці домагання уряд зарядив карні доходження проти скликуючих збори, проти всіх бесідників і проти голови румунської Ліги прав людини. Їм закидується ділання проти безпеки держави. Між арештованими знаходяться бувші посли й один адвокат. Все це пригадує на найгірші часи ліберального правительства Румунії, яке так поборюють нинішні можновладці.

ЗА КУЛІСАМИ КІНА.

Німецький „Річник фільмової промисловости" подає цифри про діяльність режісерів і акторів, які здивують кожного пересічного громадянина, пересвідченого, що в нинішніх часах нема кращої професії як кінова. За рік працювало в Німеччині 116 режісерів і створило разом 225 фільм, себто кожний не більше як 2 річно. Зі 179 визначних артисток 100 мало одну ролю, 42 — по дві, 21 — по три, 5 — по чотири ролі, а шість — по пять роль. З 265 чільних артистів 134-ох мало одну ролю, 49 — по дві, 31 — по три, 24 — по чотири ролі. Коли хто не є Гаррі Лідкем, Вернером Кравсом або Лія Мая, дістає пересічно за головну ролю від 5000—8000 марок. За це мусить сам подбати за костюми, які в багатій фільмі коштують не менше як така гажа. Артистка, що має в році дві ролі, радить собі так, що з першої перероблює сукні для другої. Та щож роблять сотні інших артистів і артисток, уже з прізвищем, а без таких гонорарів. Вони беруть „епізодичні" ролі в якійсь фільмі, по 50 до 100 марок, щоби дотягнути річно до 5000 марок. Позатим тисячі кандидатів на фільмові зорі — голодують або ждуть на щасливу годину, піддержуючи себе побічним заняттям. Так є в центрі німецького фільмового промислу в Берліні. За той час Янінґс дістає в Голівуд 9000 дол. тижнево, а Ґіш, Гарбо, Свансон по 15,000 дол.

ВІДГОМІН НАПАДУ НА ПОЧТУ.

В часі процесу проти учасників нападу на почту при вул. Глибокій у Львові двох обвинувачених, а саме шофера Штокала і студента Евгена Скіцького, передано звичайному судови. Дня 21. січня відбулася проти них судова розправа. З огляду на те, що один із свідків не міг приїхатиізза перервання залізничої комунікації, а також ізза цього, що оборона поставила ряд внесків, які суд приняв, розправу відрочено.

ПРОБНІ АЛЯРМИ.

На терені станиславівського воєвідства проголошено дня 16. січня пробну мобілізацію всіх, що належать до збройної сили. Мобілізація тревала три дні. Мобілізація викликала велике занепокоєння серед мас, які вірили, що це справжня військова акція й зачалася війна. Відбилося це навіть на біржі, де доляр відразу підскочив на кілька пунктів.

СТРАЙК ДЕРЕВНИХ РОБІТНИКІВ У ПЕРЕГІНСЬКУ.

Страйк деревних робітників у Перегінську, що тривав від 6-го до 18-го січня, закінчився перемогою робітників. Фірма підвищила їм заробітну плату.

ПІВТОРА РОКУ ВЯЗНИЦІ.

Суд присяглих у Львові засудив 22-літнього Г. Левіна на півтора року вязниці за кольпортажу комуністичних летючок. Драконський присуд викликав зачудовання навіть серед польських правничих кол.

100-ЛІТТЯ „ФАВСТА".

19-го січня минуло сто літ від часу, як уперше виставили „Фавста" Ґетого в театрі на дворі Бравншвайґу. У Берліні підготовляють з цієї нагоди виставку, що дасть картину, як ставили „Фавста" в театрах ріжних країн. З Англії прийдуть проекти зроблені великим актором Кіном, нариси Ґенрі Ірвінґом, із Франції документи від перших париських вистав аж до останньої недавньої постановки „Фавста" в державнім театрі „Одеон" великим режісером Жеміє. Аналогічний матеріял приде з усіх країн до Японії включно.

НЕ, СТАЄ ВЖЕ БІЛЬШЕ ТРПЦЮ.

Орган націонал-цараністів на українській мові „Хліборобська Правда" помістила в послідному числі передову статтю під знаменним заголовком „Майте терпеливість", з якої читач довідується, що багато українських селян, пригнічених горем, повірило в цараністичні обіцянки, а тепер, не могучи дочекатися їх сповнення, засипують редакцію „Хл. Пр." і її редактора Кракалію сотками писем, з яких видно, як багато кривди і лиха переживає це населення, а їм нема кінця. Пан Кракалія вже і посортував ці листи і з них виходить, що найбільше жалуються селяни на несправедливе переведення земельної реформи, при якім зовсім поминено безземельних і малоземельних селян; відтак домагаються заведення приобіцяного цараністами викладання в школі в українській мові, бо діти, не розуміючи по румунськи, нічого не вчаться. Є ще багато инших наболілих питань, про які пишеться в тих письмах, а є їх понад 5,000.

ТРОЦЬКИЙ ПРОСИТЬ О ВІЗУ ДО НІМЕЧЧИНИ

ДОЗВІЛ ТРОЦЬКОМУ ОСЕЛИТИСЯ В НІМЕЧЧИНІ МОЖЕ ВИКЛИКАТИ КРІЗУ В НІМЕЦЬКІМ МІНІСТЕРСТВІ. РАДЯНСЬКИЙ УРЯД ПРОТИВИТЬСЯ ПЕРЕЇЗДОВИ ТРОЦЬКОГО ДО НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН (Німеччина), 21. лютого. — Міністерство справ закордонних одержало формальне повідомлення від німецького ґенерального консуля в Царгороді, що Троцький просить о візу на вїзд до Німеччини для тимчасового побуту. Сподіваються, що справу дозволу на візу Троцькому буде обговорювати кабінет міністрів в понеділок.

Більшість німецької преси виступає проти допущення Троцького до Німеччини, бо його перебування тут може викликати не лише внутрішні комплікації, але й непорозуміння з радянською Росією, коли Троцький буде виявляти активність. Народна Партія заявила, що вразі дозволу йому приїхати до Німеччини вона відкличе з міністерства членів своєї партії.

ЦАРГОРОД (Туреччина), 21. лютого. — По одержаним відомостям радянське правительство не бажає переїзду Троцького до Берліна, бо боїться, що тоді вплив троцькістів за кордоном скріпиться.

В ЕВРОПІ ЗНОВУ ПОЗИМНІЛО.

МОРОЗИ ПРИПИНИЛИ ПОВІНЬ, ЩО ВЖЕ ПОЧАЛАСЯ ІЗЗА ВИЛИВУ РІК.

ЛОНДОН (Англія), 21. лютого. — Поворот великих морозів у центральній Европі спинив повінь, що вже почалася після потепління. Дунай вилився зі своїх берегів і наробив величезної шкоди населенню його долини.

В Греції та в Болгарії розлилися ріки Струма, Маріца, Вардар і менші річки. Води залили та відтяли від світа багато сіл. Населення страшенно терпить. Допомогу населенню стараються подати на літаках.

ДИКТАТОР ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ.

ЩОБ УТРИМАТИСЯ ДОВШЕ ПРИ ДИКТАТУРІ, ПРІМО ДЕ РІВЕРА РОСПУСКАЄ ЧАСТИНУ АРМІЇ.

МАДРИД (Еспанія), 21. лютого. — Диктатор Прімо де Рівера розформував гарматні частини еспанської армії, що часто виступали проти його диктатури. Всі гармати їх будуть передані до піхотних частин, які знаходяться під впливом Рівери.

Гарматчики, учні військової школи, зробили спробу спротивитися розформованню, але касарні їх оточили піхотними частинами і примусили виконати наказ Рівери.

ПЕРЕДВИБОРЧЕ ВГАДУВАННЯ.

КОНСЕРВАТИВНА ПАРТІЯ САМА ДУМАЄ, ЩО НА ВИБОРАХ ВОНА ПОТЕРПИТЬ ПОРАЗКУ.

ЛОНДОН (Англія), 21. лютого. — Ріжні додаткові вибори членів до англійського парляменту приносять побіду Партії Праці. Це в Англії рахується таким самим передзнаменуванням для її побіди, як в Америці вибори стейту Мейн.

Лідери Консервативної Партії вже помирилися з думкою, що вони на травневих виборах до парляменту програють на користь Партії Праці та почасти Ліберальної Партії.

ШТУЧНИЙ ОСТРІВ СЕРЕД ОКЕАНУ.

ЗБУДУЮТЬ ЙОГО ДЛЯ ЛІТАКІВ, ЩО БУДУТЬ ЛІТАТИ МІЖ ЕВРОПОЮ ТА АМЕРИКОЮ.

ПАРИЖ (Франція), 21. лютого. — Сюди приїхав з Америки майор Йонґ, який заявив, що група американських фінансістів асиґнувала гроші на будову острова серед Атлантійського океану. Острів має служити причалом для літаків, що будуть літати між Европою та Америкою.

Підготовчі роботи по конструкції цього острова вже роспочалися.

РОЗБИВСЯ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК.

ВАШАВА (Польща), 21. лютого. — Пасажирський літак Інтернаціональної Компанії в дорозі з Парижа до Варшави впав і розбився недалеко Юзефова. Підчас катастрофи летун зломав своє плече, а механік легко поранений.

Пасажири набралися лише переляку та незначного потрясення.

ПУАНКАРЕ НЕЗАДОВОЛЕНИЙ.

ПАРИЖ (Франція), 21. лютого. — Премієр Пуанкаре, що тепер видужує від легкої ґрипи, коли довідався, що в палаті послів його кабінет одержав більшість лише 6 голосів, висловив своє незадоволення цим. Він заявив, що на найближчому засіданню парляменту зголосить свою димісію.

Це показує, що міністеріяльна кріза у Франції знову назріває.

КАРА НА СМЕРТЬ НІМЦІВ В СССР.

БЕРЛІН (Німеччина), 21. лютого.—Два Німці, хлібороби, що проживають в селі Покровську, над Волгою, засуджені на кару смерти. Їх обвинувачують в убивстві большевицького комісаря.

СЛАЩОВА ВБИВ ЧЕКІСТ.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАПІДОЗРІЛИ ҐЕНЕРАЛА СЛАЩОВА В ЗМОВІ ПРОТИ НИХ, А ТОМУ ЧЕКІСТ УБИВ ЙОГО.

МОСКВА (СССР.), 21. лютого. — Тут велике враження викликали відомости, що ґенерала Слащова вбив агент Чеки після того, як його запідозрено у військовій змові проти радянського уряду. Він нібито намовляв червоного ґенерала Тухачевського зробити військовий переворот в СССР., щоб відограти ролю Наполеона.

Тухачевського тепер большевики оточили цілою низкою спеціяльних аґентів Чеки. Його розмови зі Слащовим переказав до Чеки адютант Тухачевського, що був таємним аґентом її.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDFD 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year .... $ 7.00
Six months .... $ 3.75
Three months .... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months .... $ 5.00
Three months .... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік .... $ 7.00
На пів року .... $ 3.75
На три місяці .... $ 2.00
В Джерзи Сити і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року .... $ 5.00
На три місяці .... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДУМАЙТЕ — ЧИТАЙТЕ

Через технічні перешкоди не змогли ми видати ювилейного числа „Свободи" в збільшенім обемі. Зате видали надзвичайне число в день Свята Вашинґтона, коли то, як відомо, наш часопис звичайно не виходить. Та одним числом годі обняти хочби тільки начерк 35-літньої діяльности У. Н. Союза і його орґану. Маючи це на увазі, обмежили ми ювилейне число головно до діяльности нашої орґанізації в самих її початках. Ми старалися передати вірно в давній формі ті ідеї, якими кермувалися ті, що клали перші основи під У. Н. Союз і „Свободу". А передали ми ті початки, тому, щоби старше поколінне собі пригадало, а молодше пізнало, на яких саме ідейних підваликах побудована наша орґанізація. І ми будемо раді, коли наші члени і вся наша іміґрація пізнають ті основні ідеї зперед 35 літ, бо тоді зрозуміють теперішність. Тоді кождий побачить, що теперішний У. Н. Союз це продовженне давної світлої традиції. Ми побачимо, що хоч наша орґанізація і її орґан крилися в ті давні часи під назвою „руский", то вже тоді проповідувано ОДНУ, СУВЕРЕННУ СОБОРНУ УКРАЇНУ. А що тоді панувала на нашій іміґрації „тьма кромішня", а москвофільство було сильно поширене, то й не диво, що треба було зі словом „Україна" чи „український" осторожно поступати.

„Свобода" вже в тих часах обнимала всі наші землі і боліла над долею „Русина" з Закарпатської України, чи того, що стогнав під румунським або московським чоботом. Вона вже тоді пригортала до свого серця наших іміґрантів, що опинилися на півночі в Канаді, чи в Бразилії на полудні. Вона заговорила і за тих, що мучилися на далекім Сибірі.

Вже тоді поборювала наша орґанізація всіх тих, що орієнтуються на Москву, Варшаву, чи в Римі шукають свого ратунку. Вже тоді накликала „Свобода" до орґанізації власних сил і до боротьби з ворогами, уповаючи головно на ту силу, яку самі зможемо викресати.

Вже тоді взивала наша орґанізація українського робітника, щоб він був паном тої кервавиці, яку зібрав власним потом і з якої будує церкви, Народні Доми чи клюби.

Вже тоді двері нашої орґанізації були отворені для всіх чесних людей, без ріжниці, до якої вони церкви ходять Богу молитись і до якої політичної партії належать.

Але одно було і є до сьогодня обовязуючим: Кождий член мусить бути льояльним супроти орґанізації і ґазети. Кождий мусить піддатися голосови більшости.

ЙОРДАНСЬКЕ СВЯТО НА РАДЯНСЬКІЙ ГРАНИЦІ

(Допис з Волині до „Свободи").

Відколи рижським трактатом переділено нашу Волинь на дві части, від тоді стало звичаєм, що підчас торжественного обходу Богоявлення на річці Корчику, яка становить на Волині границю межи Польщею і Радянським Союзом, сходяться в селі Сторожеві коло Корця люде з обох боків, щоби довідатись про своїх кревних і знакомих та поділитись вістями про свої жури і радости. Отже що року в день 19 січня сходиться там над берегами Корчика з обох боків велика товпа людей, щоби себе взаїмно в цей спосіб відвідати.

Постановив і я цього року поїхати на ці оригінальні відвідини.

Передімною стояла дорога на більше як 84 кільометрів, а мороз був крепкий, бо цілих 20 степенів (Цельзія). З досить великим недовірєм глядів я на пару дрібних волинських коників, що аж побіліли від інею. Стояли вони терпеливо запряжені до саней з похиленими в низ головами. Але коли незадовго по тім фірман, запакований в добрий кожух, швякнув батогом понад їх головами, вони гостро рушили з місця та бігли завзято, аж до самої цілі лише з малим попасом в Гоші. Ціла подорож тревала пять годин і ось ми найшлися над берегом Корчику, серед великої людської товпи. Було там зібраних більше як дві тисячі людей, межи ними дуже великий процент Жидів. По другій стороні ріки рівнож аж чорно від народа, а велика товпа филює мов море. Люде натягають шиї і з напругою шукають очима знакомих поміж народом на другім березі. Що хвилі простягається рука у наш бік та приносить грімкий оклик. В цей спосіб викликують імена і з тамтої і з нашої сторони. Товпа починає нетерпеливо рухатись, оклики стають сильніші і за кілька хвиль не чути вже нічого иншого, як лиш один гучний, безладний і незрозумілий крик. Так кричить кілька тисяч осіб, що стараються за всяку ціну порозумітися з собою та почути якусь вістку. Однакож ті повні розпуки старання губляться у страшнім вирі крику, котрий стає ще сильніший під впливом тріскучого морозу.

Священик відправляє тимчасом Водосвятіє і все, що обряд приписує на Богоявленне. Та ніхто цього не слухає і ніхто не глядить у цей бік. Всіми заволоділа одна лише думка: винайти серед товпи на противнім березі лице та довідатись про долю і життя своїх свояків і знакомих. Є прямо щось трагічного в тих зусиллях, щось так зворушаючого, що людина, навіть осторонь стояча та обсервуюча ті події, зачинає піддаватись пануючій психозі; зачинає таксамо як і прочі до когось неістнуючого кричати та за кимсь глядіти, хоч того когось цілком серед товпи нема. Ніхто не хоче попросту вірити, щоби та ціла подорож на морозі, нераз дуже з далека, щоби та ціла надія, з котрою сюди їхалося, мала безслідно втопитись в отсім морю безладного крику. Хтось робить предложенне, щоби поділитися на ґрупи або викликувати поодинокі імена по черзі, але його голос чують лише ці, що найближче коло нього стоять.

Нараз серед товпи по другім боці зявляються салдати, а високо насаджені на їх кріси штики хитаються над морем людських голов. Тепер крик стає ще сильнішим, чорна людська филя починає найперше хитатись, а потім звільна відпливає від берега, перта сильним валом салдатів. Що хвилі один або другий з них відвертається і грозить кулаком нам, що безрадно стоїмо на цім боці та безнадійно глядимо на цю траґедію.

Час до часу над збитою масою відступаючої товпи підносяться чиїсь руки та посилають звіддаля послідне прощання, підчас коли людська филя пливе чимраз далі і маліє в наших очах. Рівночасно чути безперестанний, протяжний крик, перенятий болем і скаргою, крик такий траґічний, що богато стоячих непорушно по нашім боці людей певно плаче. Зосібна жінки голосно заводять, глядячи на зникаючу на обрію товпу. Там же серед тої товпи є їх діти та родичі; кожда з них має там когось дорогого, близького серцю. Установлена в Ризі границя перерізала вправді терен, але не перерізала сердець і душ людей. Память тих траґічних днів, коли по рижськім трактаті визначувано тут границі, жиє все серед тих людей і вони не годні забути, як усякі їх тодішні просьби на ніщо не придались. І тому зі страшною ненавистю в очах дивляться вони в слід за совітськими салдатами, що так брутально й остаточно без всякої потреби гонять по тамтім боці ріки ту нещасну товпу, серед котрої так много є людей близьких серцю тих, що стоять на цьому боці.

Вже давно перегомонів крик зникнувшої в далекім лісі товпи, а ми стоїмо все ще мовчки на березі Корчику, немов ждучи, чи тамті ще раз не вернуться до нас...

Вже нічною порою, під зоряним небом і при сильнім морозі, вертаємо назад до Рівного, а здалека доходить до наших вух витте зголоднілих вовків. На серці нашім сумно і банно, а душа мучиться думкою: О, Земле Українська! Колиж ти станеш зєдинена, а всі твої діти зберуться разом, злучені під отсею зоряною банею українського рідного неба?!

Ів. Н-ий.

Рівне, в січни 1929.

ДЕЛЄҐАТУРА „РІДНОЇ ШКОЛИ" НА ЗЛУЧ. ДЕРЖАВИ АМЕРИКИ Й КАНАДУ.

Ч. 483

Постій, 20. лютого 1929.

Відложення сходин у справі „Рідної Школи".

Ізза непередбаченої моєї недуги я примушений відложити визначені сходини Української Громади в справі „Рідної Школи", почавши від **Бостону,** Масс., які були призначені на неділю, 24. лютого ц. р.

Цею дорогою прохаю вибачення всіх інтересованих.

Коли тільки видужаю, оголошу нові реченці, узглядноючи по можности побажання поодиноких громад.

Через сю немилу приключку не повинні би упасти симпатії до „Рідної Школи". Навпаки, відсунення реченців повинно Громадянство використати на краще й доцільніше підготування сходин. — Реченці оголошу в українських часописах, без окремих писем до місцевих осіб.

З правдивою пошаною,

Лев Ясінчук, делеґат.

ЧОГО У НАС ПОДОСТАТКОМ.

З польського перепису (статистики) довідуємося, що найбільше вязниць (кріміналів) є на области львівського суду апеляційного, який, як звісно, обіймає цілу східну Галичину. Є тут 107 кріміналів, підчас коли для найбільшої польської варшавської области є вже тільки 36 кріміналів. Маємо чим тішитися!

ПІОНІРАМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

(З приводу 35-літнього ювилею).

**Як Вас, наче птахів зпід рідної стріхи,
Недоля й неволя загнала за море,
То Ви не шукали розради і втіхи,
Зносили терпіння і жаль, біль і горе.
Ви знали, що жде Вас лиш праця тяжкая,
Та праці і трудів Ви всі не жахались,
Бо праці Вас вчила землиця святая,
Котру Ви все кровю й слезами зливали.**

**По майках, фабриках ночами і днями
У поті чола Ви на хліб заробляли,
А духом і серцем все жили з братами,
Що там на Вкраїні в неволі остали.
Ви скоро пізнали чужу сю країну,
Навчились від неї, як жити на волі,
Навчились любити свою Україну,
Для неї давати труди тяжкі свої.**

**І труди Ви дали для неї великі:
Посіяли зерно здорове і рідне,
Українське зерно, що житиме ввіки,
Що дітям і внукам остане у віно.
Із зерна днесь того уже дуб пишаєсь
І він розпустив скрізь корінї міцнії
І в його вже тіни народ наш ховаєсь:
Старі, молодії і діти малії.**

**І тут над чужими Ви взнесли полями
Прапор синьо-жовтий, прапор України,
Що сяє, видніє далеко світами,
Дивує народ весь чужої чужини.
А на тім прапорі, мов золотом биті
Три букви: „У. Н. С." дияментом сяють,
Про діла всі Ваші, важні, незабуті,
Про славу Вкраїни вони повідають.**

**Нехай же прапор сей пізнають всі люде
І кожда найменча вкраїнська дитина!
Союз наш народний най Батьком всім буде,
Най кождого тішить як матір єдина!
Три букви „У. Н. С." як сонце най сяють!
Най світять Вам путь ще до дальшого діла
На сильний зростає, народ обєднає
Союз наш Народний, Вкраїни надія!**

В АФҐАНІ.

АФҐАНСЬКА ЖІНКА

Аманула після поїздки по Европі вернув був до Афґаністану повен надій. З Герату до Кабулу, головного міста своєї держави, їхав Аманула автом у вигідній російській сорочці. Відітхнув у ній по тісних фраках, які мусів носити весь час своєї 7-місячної подорожі. В місті Паґмані, що є наче афґанським Версалем, вивішено оголошення: „Афґанцям в европейських одягах, із чалмою на голові (афґанський турбан) вступ заборонений. Жінкам забороняється входити під чадрою, що може бути заступлена завоєм, але він не є обовязковий".

Потім джірґа (найвища рада представників Афґану) ухвалила ріжні реформи. Для тисячів членів того Народнього Зібрання були вже зготовлені европейські одяги та повстяні капелюхи. Мусіли посли виглядати в тих одягах доволі смішно, бо одяги вшито не на міру.

Найбільше клопотів мав падишах (король Аманула) з жіночим одягом. Жінки з його почоту почали зараз велику реформу — від чадри... до европейських одягів і тоалети найбільших париських модних домів. З Парижа везли повні скрині найдорожчих тоалет. Після повороту Аманула приказав тим дамам, що до двох тижнів мають собі посправляти такі одяги з афґанського матеріялу. Його родина та найближчі приятелі мусіли давати народові примір, що треба піддержувати домашній промисл.

Раннім ранком одного липневого дня спеціяльні висланці королевої Сюраї ходили по базарі та вузких уличках і скликали всіх жінок столиці на жіночі збори. Прийшло їх тисячі — забутих, заляканих жінок і матерей, що мають лише обовязки, а ніяких прав!

Сходини жінок в Афґані! Прилюдні збори безправної части горожанства, що сходиться, щоби скинути від століть ношену чадру! А для Афґану це справжня революція, цей бунт жінок, ведений самим королем!

Збори були присвячені лише одній справі — чадрі.

Щож це таке чадра?

Мало хто знає, що хто не привик до чадри, **не всилі носити її на лиці навіть пів години. А східна жінка носить її ціле життя! Ціла голова покрита тісно, лише для очей є маленький отвір, але й цей отвір заслонений густою грубою сіткою.** Вдолину чадра розширюється неначе плащ і густими фалдами спливає аж до землі та перемінює жінку в якусь сумну, вузку піраміду поганої сірої барви. Жінки, як почулися самі, зараз відкинули чадру. Було їх стільки, що велика саля будинку, де скликано віче, не вистарчила і збори відбувалися під голим небом. Нараз виступив падишах Аманула. Як першого дня після свого повороту говорив до мущин, так тепер був одиноким мущиною перед тисячами жінок — з відкритими лицями. Таке право прислугує володареві на основі законів ісляму. Його промова мала великий вплив. Жінки вистрашено оглядалися, наче боялися, чи хто не підслухує та що вмить може прийти відплата за неправдоподібні заміри та слова, сказані падишахом: „З чадрою мусимо нарешті скінчити. **Навіть у такій зацофаній країні, як Персія, ходять жінки без чадри.** В Корані нічого не сказано про чадру. Жінки наших племен не заслонюють голови. Чомуж заслонюють жінки по містах? Який це має змисл? Один із двох: або в цілім краю жінки мусять ходити заслонені, або по містах мусять відкинути цей варварський одяг. **Жінки в нашій державі жиють досі гірше ніж звірята, а чоловіки з ними обходяться, наче з псами. Жінки не бачать нічого іншого лише стіни гарему.** Вони є невільницями своїх чоловіків, які можуть з ними робити все, що їх захочеться, збити, або допровадити до смерти, чи прогнати з хати. Цьому треба зробити кінець. Афґанки мусять статися рівноправними з мущинами, мусять осягнути горожанські права, виборче право і т. д. **Колиж чоловік котрої з вас відважиться вдарити вас черевиком, даю вам право ударити його каменем, убити його — нічого вам не станеться. Хай ця, котрій таке станеться, прийде до мене, а я їй поможу. Я оснував власний грошевий фонд, з якого піддержуватиму нещасні жінки. В найближчому часі осную кілька фабрик, де працюватимуть лише жінки.** Йдіть працювати до тих фабрик, увільніться від матеріяльної залежности від чоловіків".

Після падишахової промови жінки наче закаменіли від того, що чули. Здіймити чадру, позбутися страху перед чоловіком, іти працювати — щось таке їм учора навіть не снило.

За кілька годин увесь базар а за хвилю і ціле місто знало вже про Аманулову промову.

Таке було в місяці липні, а вже в грудні мусів Аманула втікати з цілим своїм почотом із Кабулу.

Така доля реформаторів.

Від глини до цементу.

Тому кілька літ афґанський посол у Парижі згодив образовану Француску, щоби вчила наймолодші дочки афґанського короля. Та вона боялася підписати угоду, бо не могла собі уявити, яке це було місто той Кабул. Завдавала послові тисячі питань, так що ним вкінці вичерпала навіть терпеливість східного міністра. Тому він сказав їй:

— Пані, Кабул, це малий Париж. Маєте там усе, що й тут, за виімком Айфлевої вежі. Самособою, це Париж у мініятурі, але там вам нічого не буде недоставати.

Ця вчителька вже давно вернула з афґанського „Парижа", бо схожість із Парижем здавалася їй мікроскопійна.

Східні міста всі схожі на себе, хіба положенням ріжняться між собою. Приватні доми виглядають наче замки, закриті високими мурами перед цікавими очима. Вулиці подобають на коридори. Наґі мури, без вікон, а ворота вузенькі, наче двері до вязничних келій.

Колиб хто такі міста хтів цивілізувати, то мусів би творити зовсім нові, а старі помало виселювати. Таке дається заприміч[у]вати лише у столицях східних народів, що підчас і після війни здобули політичну незалежність і будяться до культурної активности. Повстають: **Нова-Анґора** (столиця Туреччини), **Новий-Теґеран** (столиця Персії) та **Новий Кабул** (столиця Афґану).

Старий Кабул доволі велике місто, більше випалюване ніж будоване з глини, як усі інші подібні до нього східні міста. Найгарніший в Старім Кабулі базар, пестрий та богатий, а є в ньому така мішанина національностей, як в ніякому іншому. Чужинець, коли бачить, що зникає така мальонича часть міста, щиро жалує. Зате король Аманула ненавидить її, бо бачить у ній не так мальониче, як негиґієнічне (і то справедливо). Він найрадше рад би бачити на місці базару новітню галю з заліза та скла, та щоби біля кождого продавця перетікала вода.

Новий Калуб називається Дар ул Аман, себто Місто Амана, місто Аманули, його основника. Він віддав богато своїх власних грошей і з державної каси на будування цього міста.

А тимчасом війско ходить обшарпане, перериває будову найпотрібніших доріг. Це дає противникам Аманули, передовсім молагам (священикам) нагоду до аґітації проти короля. Королі — говорили вони — викидає гроші на непотрібні будівельні пляни, а на цьому терплять найпотрібніші народні справи. В цьому богато правди: в Афґаністані з причини недостачі гроша нужда, а Дар-ул-Аман коштує богато „пеісів". Та чи не краще за великі гроші будувати новітнє місто, ніж удержувати за ті гроші величезний гарем, проти чого моллаги не мали би нічого.

Вже й Аманулів батько, емір Габібулаг, хотів будувати Новий Кабул. Як Аманула зачав будувати Новий Кабул, не бачив тоді ще ні одного европейського міста. Ще навіть не був в Індії. Але він усе таки рішився був згодити будівничого, щоби збудувати як найвеличавіше місто. Інжиніра і технічно образованих співробітників узяв із Німеччини.

Дар-ул-Аман лежить яких сім км. від Кабулу, в долині. Побудували новітні віллі, мешкання для урядовців. Посеред тої дільниці віль на підвищеному терені побудовані дві монументальні будівлі: королівська палата і палата правительства, в якій поміщено би всі міністерства. Німецький огородник уладив теж огороди (сади), алеї, що справді є гордощами Кабалу. Король заборонив ходити до городів цим Афґанцям, що на справу одягів дивляться занадто свобідно та вганяють майже нагі.

Попри Дар-ул-Аман треба ще згадати літну резиденцію Паґман, що лежить 30 км. від Кабулу, а майже тисячу метрів вище, в дуже гарній гірській долині. Будував Паґман італійський архітект. Місто подобає на якусь кліматичну европейську місцевість: гарні вулиці, лісові дороги, тенісові майдани (грища), чайні павільони, фонтани і т. д. Кабул не є малим Парижем, але Паґман можна назвати Малим Версалем. За Аманули всі що зараховувалися до товариства, зодягалися як на Заході. Королева вела тут також аґітацію за еманципацією жінки. На зборах жінок вона говорила: „Хай осліпне ця жінка, яка не хоче розлучитися з „шадором" (заслоною). А жінки кричали: „Хай жиє королева! Геть із заслоною!" А потім вийшли на вулицю тай знову затягнули заслони на лице.

З реформами не йде так скоро. І хто зна, чи Аманулі не вдасться змодернізувати рідної країни — коли вийде з життям із домашньої війни, коли побідить своїх численних ворогів...

Мистецтво Афґану.

В Афґані від непамятних часів сходилися давніші культури: греко-бактрійська, індійська, ірандська та монгольська. З них кожда оставляла в житті Афґану незатерті сліди, як напр. старинні памятники, архітектурні будівлі, вироби.

Передісторична сторона Афґану зовсім іще не розсліджена, хоч можна здогадуватися, що в ній заховалися останки первісної доби. В Афґані є печери, в яких находять останки камінного віку, доволі часто стрічаються останки мідяного та бронзового віків. Але найбільше осталося памяток мистецтва наступних віків.

Грецький вплив в Афґані зачинається передовсім від часу походу в Індію македонь-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

САМ ЗІ СЕБЕ ЗНЯВ „ПІКЧОР".

Між священиками, що підняли боротьбу з еп. Богачевським, першу ролю відгравав о. Микола. Він укладав усі відозви, меморіяли (що правда, не за дармо), брав участь у всіх тайних нарадах, палкими словами загрівав до витревання в боротьбі, пятнував безпощадно „страхополохів", приїздив на зізди, одним словом: був герштом цілого „файту".

Тай було йому до лиця бути герштом. Хлоп як дуб; голос єрихонська труба; а вдача не то козацька, не то гайдамацька. Чистий Залізняк.

Усі священики „бунтівники" ловили кожде слово о. Миколи, слухаючи його рад, дивилися на нього як на свого гетьмана, і вірили в успіх боротьби. Та все має свій кінець. Прийшов кінець і „файтови", що правда несподіваний, соромний, але кінець. Прийшла друкована „заява" до кождого „бунтаря", і підписуй! Приложили делєгат з еп. Богачевським кождому ніж до горла й тинь! Підписуй, що будеш тихо сидіти і перед еп. Богачевським поклони бити.

Зіхалася братія й давай раду радити. Що нам робити? Один другого питає. Підписувати, чи не підписувати? Вже ко призадумались до боротьби й ніхто не важиться слова писнути. В хаті тихо, як мак сій. Тишину перервав грубий кашель. То о. Микола дав знати, що забирає голос. Зпровола підноситься, опершись о стіл обома руками, простується повагом, кинув зпід лоба очима в одну сторону, і гробовим пів-голосом вистогнав: „Отці!"

Очі усіх присутних звернулися на о. Миколу, а він похилив голову і важко призадумався. Отці!!! — грімко крикнув знечевя. Усі ждуть, що буде дальше; що скаже їх любий, солодкий о. Микола.

Товариші!!!! Ми мали би о-той свисток, при тих словах підніс вгору одержану заяву — підписати?! Себе самих по лиці бити?! Хрунем назву того, хто цей свисток підпише! Ви усі підпищіть, а я один не підпишу! Ніколи не підпишу!!

Вдарив кулаком об стіл і сів. А в мене кров заграла в жилах на таке козацьке завзяття і пригадався мені о. І. Гушалевич зі своїм: „Не погибнем нині ми, православні Русини!"

* * *

За три дні довідуюся, що о. Микола „заяву" підписав, а по двох місяцях кажуть мені, що о. Микола впросився за сталого кореспондента до одної газети, щоби боронити прелатів перед „файтярами". А щоби члени організації, яка видає газету, не знали, бучі й не замкнули перед о. Миколою своєї газети, то схований під псевдонім.

Що сталося з о. Миколою? Майже в кождім числі тої газети клене, прозиває, бе недавних своїх товаришів, і злизує те, що колись сам наплював. Що за причина такої наглої переміни? На щастя „Дядько Наум" розвязав нам ту загадку в „Америці" з 19. лютого 1929.

„Слабого характеру люди перекидаються легко з одної партії до другої, коли їх власна партія програла, або коли бачать деінде користь".

Один з „файтярів".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

МОВНТ ЮНІОН, ПА.

Коляда на Дім Інвалідів.

З рамен Товариства імени Івана Франка, 121 відділу УНС, колядували: Т. Грабовський, І. Гринців, І. Круть, І. Бариляк і Д. Пасічник. Коляда призначена на Дім Українських Інвалідів у Львові. Заколядовано 33 доляри 75 центів, які вислано до краю через Обєднання.

Коляду дали слідуючі громадяне: І. Гринців 5 дол., Д. Пасічник 3 дол.; по 2 доляри: І. Круть, О. Дворжак, С. Мельник, В. Грубицький, Т. Грабовенський; по 1 долярови: І. Герак, С. Коротчук, Т. Бурич, Д. Якимець, Д. Гринців, М. Роль, Г. Бариляк, В. Шевчишин, І. Сташків, И. Седляр, В. Гринців, І. Холівинський, І. Гундяк; Л. Пучала 75 ц.; по 50 центів: М. Ковальчук, О. Волосюк, В. Беренчак.

Нас тут в Мавнт Юніон є невеличка горстка свідомих Українців, що помагають завжди своїм братам, які боряться на рідній землі за визволення свого краю з лабет чужинців-окупантів. Ми таксамо, як і міліони инших свідомих Українців, почуваємо біль в серцях наших і обурюємося польським варварством, яке Ляхи доконали над учасниками мирного українського походу у Львові 1. листопада 1928 р.

Ми віримо, що скількиб наші вороги не знущалися над українським народом, все одно прийде час і таки встане самостійна і незалежна Україна, коли ми не будемо ладати на дусі та вперто й послідовно провадити далі рішучу боротьбу.

Т. Грабовенський.

—o—

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Коляда на Рідну Школу.

Наші свідомі Українці не забули про Рідну Школу в нашім краю, що тепер карається в ляцьких кайданах. Щоби помогти їй, наші діти-школярі ходили колядувати. Колядували слідуючі дівчатка, щирі доньки свого рідного народу: Катерина Грицак, що була увесь час проводиркою, Геня Плечій, Анастазія Стець, Анна Качмарська та Марія Зарицька. Ці щирі патріотки й примірні українські діти заколядували для Рідної Школи 29 долярів і 40 центів.

Велика заслуга цих діточок, які потрудилися для Рідної Школи, щоб допомогти своїм братам і сестрам в Рідним Краю побирати науку в своїй рідній школі. Не зважаючи на великий холод, наші щирі колядниці не минули жадної української хати, ходили пішки по шість миль, щоб як найбільше заколядувати. Честь та слава Вам, любі доньки українського народу, що не лише на словах, а й на ділі любите край своїх батьків.

Коляду зложили слідуючі особи: Д. Черепаняк 1 д. 25 ц.; по 1 дол.: В. Голота, М. Медвідь, Ю. Датко, О. Петрик, М. Тижбір, Т. Голомбовський, В. Петричкович, Г. Калитка, Н. Бориса, П. Мігаль, В. Голий, М. Добрянський, Анна Добрянська, Р. Петричкович; по 50 центів: М. Плечій, П. Бойко, Матрона Грицак, В. Синидяк, М. Качмарський, М. Нога, М. Зарицький, П. Кухар, В. Романець, М. Пийко, Катерина Худоба, Ю. Стичкович, А. Стець, І. Струса, М. Харко, З. Могиляк, Танька Газдайко, П. Моргаль, І. Смарж, Вемаржа, С. Синидяк, Г. Гула, В. Качмарський, А. Боднарчук і невідомий; А. Сисин 40 центів; по 25 цнт.: Марія Бурин, В. Петрів, М. Голий, М. Завінський та І. Конішеський. Всього заколядовано 29 дол. 40 цнт. Витрати: на стріт кару 1 дол. 70 цнт.; пересилка 20 цнт. Вислано через Обєднання до краю на Рідну Школу 27 дол. 50 центів.

Катерина Грицак.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Анна Яцейко, жена Юрія, літ 38, померла 20-го лютого б. р. Похорони відбудуться з дому жалоби, 30 Prospect Place, Newark, N. J., в суботу, 23-го лютого, в 9-тій год. рано, а в 10-тій год. в гр.-кат. церкві на Morton St., звідки перевезеться тлінні останки на Holy Cross Cemetery.

Вічна Їй Память!

Між торговельними агентами.

І. Агент: Жіноче біля марки „Люна" є найліпше.

II. агент: О ні! „Гльорія" таки найліпше!

I. агент: Коли так, то чому тепер жінка носить біля марки „Люна"?

II. агент: Щооо?

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА",

103 Евеню А, Ню Йорк, Н. Й.

В справі постійної української години на радіо напливають дальші листи. Люди незвичайно захоплені першим виступом.

Наспіло зі Львова ч. 2 Літературно-Наукового Вістника. Продається по 35 центів.

Бібліотека разом з бюрком вже скомплекована і продається по ціні 100 долярів на вигідні рати. Є окрема летючка про сю справу.

Комбінація радіо-апарату з фонографом має найбільший попит останніми часами. Сурма дає се на вигідні рати.

250 вільних тікетів для театру Галивуд в Ню Йорку роздав Січовий Базар шкільній дітворі зовсім безплатно минулого тижня. В заміну за те кожда дитина зобовязалася перечитати летючку про бібліотеку.

Зачинається свіже заінтересовання українською книжкою. Всі календарі Червоної Калини випродані. Замовлений свіжий імпорт зі Львова. Перша книжка Літературно-Наукового Вістника розійшлася в цілости.

Великодні картки вже є на складі. Чудові! Писанки вже замовлені.

Відвідали Січовий Базар за час від 13 до 20. лютого: Данило **Яворський** з Ню Йорку, Радив спровадити образ „Ісус Христос межи українськими дітьми", який має великий попит в Галичині. Закупив троха книжок і обіцяв купити цілу бібліотеку з шафою, котра йому дуже сподобалася. Мих. **Фатюк** з Йонкерс, приходив за Літ.-Наук. Вістником. Василь **Морозович** з дочкою тСефанією, оглядали бібліотеку, дуже похвалювали її і радили спроваджувати найновійші книжки, бо приходить час, що люди будуть жадні книжкової просвіти. Василь **Беньо,** прикарпатський Українець, подав інформації про скількість „угорських Русинів" в Ню Йорку, сам закупив грамофон з українськими рекордами. Онуфрій **Волчик** з Бруклина закупив книжки про Україну в англійській мові і замовив комбінацію радіо-апарату з фонографом. Іван **Колос** і Дмитро **Марцінюк** з Когус, Н. Й., приїхали за рекордами. Дмитро **Войценко** з Бруклина замовив „Записки Наукового Тов. ім. Шевченка" зі Львова. Микола **Ощак** з Ню Йорку зголосився до спілки для замовлення слідуючої години на радіо. Має трокінг бизнес. Текля **Постоловська** з Бронкс стала до праці в Січовім Базари при продавцію за лядою.

КАРТИНА З ФІЛЬМИ „ТАРАС ШЕВЧЕНКО".

кого короля Олександра Великого та від часу оснування грецько-бактрійської держави.

Богато статуй та барелефів, що повстали із злуки будизму з грецьким мистецтвом, найдено в давніх будийських святинях і тепер є в музеях Калькути, Лагори, Дельгі, а також в музеях Англії й европейського континенту.

До виробів тої доби належать афганські кольоси та печери з релєфними прикрасами (горорізьбами) та фресками в Бамійні.

В III. столітті в Афганістан, що ввійшов у склад Парфянського царства, продістаються дві секти — сліди яких і до нині можна найти в тій країні.

Після Парфян прийшли Перси, на чолі яких стояла династия Сасанідів із гарним мистецьким стилем. З тої доби найдено ріжні памятки, серед яких найбільше знаний є Аму-Дарінський скарб.

Потім наступає залізна доба, коли то прийшли Монголи під проводом Чінгіс-Хана. Афганістан (як і сусідні країни: Індія, Середуща Азія та Персія) затихає, бо монгольські полчища знищили його культурний розвиток. В часах Тімурідів в Афганістані знову зачинається розцвіт мистецтва. З початком 15-го століття центром його був Герат із **академією книжного мистецтва, що створила афганську школу мініятурного малярства.**

До Гератської школи належав Бехзад, якого вважають славним перським малярем. Гарні мініятури до книжки „Сафер-Наме", мальовані 1467-го року, є в Бостонськім музеї мистецтва.

Вплив гератської академії продовжався і після того, як вона перестала істнувати.

В Гераті виробляли також славні **тканини,** з яких у монгольській добі надівсе цінили золотом шиту тканину, з узорами та малюнками. Знана є теж **інкрустована брокза** із західного Афганістана.

Із оригінальної, прикрашеної зброї замітні кинжали, похожі на кинжали музулманських Індії. В старинних караван-сераях (заізних домах, корчмах) і в домах стрічається цікава **різьба на дереві** та дуже гарні **деревляні вікна.**

Афганські **килими** знані з давніх часів. Особливо давніще славні були з мягкости, блеску та тревалости красок гератські та біранські килими.

Поворот експедиції з Афгану.

У Ленінград вернулася наукова експедиція Академії Наук під проводом геольога Лабунцева, яка переводила досліди в Афгані. Експедиція працювала аж до початку повстання проти Аманули. Хоч у перших днях постання був в Афгані відносний спокій, то таки експедиція зазнала чимало неприємностей. В одній афганській провінції були взяли професора Лабунцева в полон, а випустили його щойно на приказ із Кабула. Експедиція скінчила свою наукову працю в горах, покритих снігом. Тому то праця була дуже тяжка. Експедиція привезла богато матеріялу, який будуть досліджувати в Ленінграді. Праця експедиції тревала три місяці.

—o—

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НЕЗВИЧАЙНА ПАМЯТЬ МАЛИХ ДІТЕЙ.

Лондонські ґазети повідомляють, що в Бірмі (Індії) жиє шестилітній хлопець, який не лише знає рецитувати цілі будійські книги, але знає теж укладати проповіди, релігійного і морального змісту. „Дейли Кронікл" при тій нагоді пригадує й инші такі діти, згадує як то чотиролітній синок якогось Евеліна знав на память усе, що прочитав, а Іван Бреклін на пятому році знав чотири мови. Малий Німець Генрик Гайнекен як дволітня дитина прочитав цілу біблію, а на четвертому році був специялістом історії церкви та диспутував над теольоґічними питаннями. Як то найбільше з такими дітьми буває, Гайнекен помер дитиною.